

Streszczenie

Kapitał społeczny w sieci klastra gospodarczego na przykładzie Wschodniego Klastra Komunalnego

Pojęcie sieci, struktur sieciowych przenikają z teoretycznej przestrzeni nauki do życia publicznego, zestawiane są z pojęciem innowacji, kooperacji aliansów. Z pojęciem sieci łączy się drugie, ważne obecnie w naukach społecznych, pojęcie kapitału społecznego. Pojęcie kapitału społecznego dotyczy wszystkich aspektów życia społecznego, a obecnie rośnie świadomość jego roli w kształtowaniu życia gospodarczego. Przykładem gospodarczej struktury sieciowej, na gruncie której formuje się zjawisko kapitału społecznego, jest klastr.

Przyjmuje się, że kapitał społeczny jest zasobem znajdującym się wewnątrz klastra, a sam klastr jest strukturą sieciową powiązań i relacji, które sprzyjają współdziałaniu. Kapitał społeczny w klastrze ma dwoistą naturę, jest zarówno zasobem, jak i wytworem klastra. Badanie kapitału społecznego w klastrze, prowadzi do analizy struktury relacji podmiotów w klastrze, interakcji klastra z otoczeniem, typów, form, intensywności, trwałości i efektów powiązań między podmiotami klastra.

Głównym celem badawczym jest diagnoza uwarunkowań sieciowych wpływających na poziom i charakter kapitału społecznego w klastrze oraz określenie szans i możliwości, jakie niesie ze sobą rozwiązanie w formie ukonstytuowania się sieci współpracy w postaci klastra. Zidentyfikowano i oceniono kluczowe elementy kapitału społecznego klastra, czyli te wartości, które przyczyniają się do jego rozwoju oraz rozwoju przedsiębiorstw i organizacji w nim działających. Zidentyfikowano trzy obszary badawcze, obejmujące swoim zakresem:

1. klastr w rozumieniu powiązania sieciowego wraz z czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi warunkującymi ten typ powiązania przedsiębiorstw,
2. kapitał społeczny będący jednocześnie wytworem oraz zasobem sieci klastra wraz ze sposobem funkcjonowania w nim podmiotów współpracujących,
3. relacje zachodzące pomiędzy budową i dynamiką sieci społecznej, a poziomem i charakterem kapitału społecznego w klastrze.

Zaprezentowane w poszczególnych rozdziałach pracy pojęcia oraz koncepcje należy traktować jako zbiór narzędzi teoretycznych przed podjęciem dalszych badań.

W pierwszym rozdziale przedstawiono założenia i metodologię, podstawowe założenia teoretyczne, główny problem badawczy wraz z pytaniami badawczymi, hipotezy,

zmienne i wskaźniki, źródła wykorzystywanych danych, metody, techniki i narzędzia badawcze.

Rozdział drugi jest prezentacją zagadnień związanych ze współpracą klastrów. Przedstawiono w nim tło gospodarcze i społeczne, omówiono najistotniejsze kwestie związane z koncepcjami klastrów oraz wskazano na klaster, jako na powiązanie sieciowe. Podkreślono, że klastry są odpowiedzią na zmiany zachodzące w gospodarce i stanowią przykład struktur sieciowych i cechy tych struktur posiadają.

Rozdział trzeci to charakterystyka sieci społecznych, które pojawiają się w znaczeniu globalnym i organizacyjnym. W rozdziale przybliżono pojęcia organizacji sieciowej, wskazano jej typy oraz wymiary, przedstawiono podstawowe założenia socjologicznej teorii sieci społecznych.

Rozdział czwarty to analiza kapitału społecznego złożona z genezy pojęcia, przeglądu definicji, wskazania elementów składowych, typów oraz wymiarów kapitału społecznego. Wskazano na funkcje kapitału społecznego w przedsiębiorstwie oraz wskazano na jego sieciowy wymiar.

W rozdziale piątym przedstawiono podmioty Wschodniego Klastra Komunalnego.

W ostatnim rozdziale przedstawiono uzyskane wyniki badań, przedstawiono je w formie graficznej, a następnie omówiono i porównano z pytaniami i hipotezami badawczymi.

Zjawiska obserwowane w analizowanym klastrze stały się przesłanką do identyfikacji elementów, które mogą być przedmiotem dalszych badań i rekomendacji dla rozwoju innych klastrów.